

אימון, העצמה וחינוך ילדים

הרב מוטי זולברג

יועץ חינוכי מוסמך, מדריך כשורי חיים ומוגנות
מחבר הספר "דע לך בני"
פרשת בא

הכרת הטוב. תמיץ?

בפרשתנו אנו עדים להכרת טובה מצד משה רבנו ואהרן הכהן.

פרימו לוי. כימאי איטלקי, שנתפס ע"י הפשיסטים בהרי צפון איטליה תוך פעילות פרטיזנית חובבנית, וכשהצהיר כי הוא יהודי הועבר לידי הגרמנים שהעבירוהו עם יהודים רבים נוספים לאושוויץ. באושוויץ שובץ לעבודה במחנה שנקרא גם בונה או מונוביץ. והגם שהיה זה מחנה עבודה ולא מחנה השמדה כמו בירקנאו, התנאים היו תנאי גיהנום עלי אדמות.

הוא שהה במחנה קרוב לשנה, ועקב מחלת השנית בה חלה ברגע האחרון נבצר ממנו לצאת למצעד המוות. עת פונה המחנה. נותר הוא אפוא זרוק בצריף שהיה מכונה "בית החולים" שבמחנה, בחדר לחולים במחלות מדבקות. הוא שוחרר על-ידי הרוסים.

פרימו לוי, הגם שכאמור היה כימאי במקצועו ובהשכלתו, מגלה בספריו הבנה מעמיקה בנפש האדם וספריו חוזרים לעמקי נבכי נפשו המפותלת של עובד הכפיה ושל האסיר במחנות הנאצים. ספרו המרכזי נקרא "הזהו אדם". בפרק האחרון מתאר פרימו לוי, כיצד אחרי שהנאצים ברחו והמחנה נשאר מוזנח כבוי וגוסס ולא היו בו אלא גופות חצי מתות שלא ידעו מה לעשות, בלי מזון, בלי תאורה, בלי מים ובלי חימום, רק זוהמא ושולדים גוססים בכל פינה - הלך הוא ושני חברים לחפש תנור. והימים ימי חודש ינואר, הקור הגיע עד למטה מ-53 מעלות מתחת לאפס. החלונות בצריף בו שהו היו שבורים והקור נורא. מצאו תנור בצריף שנשרף עד היסוד וגררו אותו לצריף שלהם.

כותב פרימו לוי: "סוף סוף הגעתי לצריף ומסרתי את התנור לידי שארל. נשימה קצרה בגלל המאמץ. לנגד עיני ריצדו כתמים שחורים. כעת צריך היה להדליק את התנור. הידיים של שלשתנו היו משותקות והמתכת הקרה נדבקה לאצבעות, אבל הכרח היה להדליק את האש כדי שנתחמם ונבשל את תפוחי האדמה. מצאנו פחם, עצים וגחלים בצריפים השרופים. כשתוקן החלון המנופץ והתנור התחיל לחמם, הורגש כיצד רפה המתח בלבנו של כל אחד. לפתע פנה טוברובסקי (יהודי פולני-צרפתי בן עשרים ושלוש, חולה טיפוס) אל החולים האחרים והציע שכל אחד יפריש פרוסת לחם עבורנו, שעבדנו. ההצעה התקבלה.

"רק יום לפני כן לא יכול היה להתרחש מאורע מעין זה. חוק החיים במחנה אמר: 'אכול את לחמך ואם תצליח גם את לחמו של שכנך'. קל וחומר שלא היה מקום לשום הכרת טובה. אכן, הצעתו של טורובובסקי סימלה באמת את מות המחנה. זה היה המעשה האנושי הראשון שנעשה בינינו. אני סבור שניתן לומר כי באותו רגע התחיל התהליך שהחזיר אותנו - ההפטלינג שנשאר בחיים - לחיק חברת בני האדם."

מדהים עד כמה אדם שגדל בבית הרחוק מתורה ומעולם לא למד תורה, מצליח להגיע להגדרה כה יהודית, כה אמיתית, כה תורנית. שהרי צדק פרימו לוי. הרי הכל התחיל מהכרת הטוב. אברהם אבינו החל לחפש את האלוקים מתוך מידת הטוב שבו, כי רצה להכיר טובה למי שאחראי על כל הטוב שיש סביבו. כפוי הטובה אכן מוציא את עצמו מחברת בני אדם, ואולי גם מהגדרתו כאדם בכלל; ותחילת השיבה אל המין האנושי היא יישום מידת הכרת הטוב. (במה)

mottizol@gmail.com

054-5773002